

ဗီယက်နမ်နိုင်ငံ၊ ဟိုချီမင်းမြို့တွင်
၂၂-၃-၂၀၁၆ နေ့မှ ၂၄-၃-၂၀၁၆ နေ့ထိ
ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့သည့်

Regional Workshop on Enhancing the Roles of the Supreme
Audit Institutions (SAIs) in Selected ASEAN Countries

တက်ရောက်ခြင်းအစီရင်ခံစာ

ဗီယက်နမ်နိုင်ငံ၊ ဟိုချီမင်းမြို့တွင် ၂၂-၃-၂၀၁၆ နေ့မှ ၂၄-၃-၂၀၁၆ နေ့ထိ ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့သည့် Regional Workshop on Enhancing the Roles of the Supreme Audit Institutions (SAIs) in Selected ASEAN Countries သို့ တက်ရောက်ခြင်း အစီရင်ခံစာ

နိဒါန်း

၁။ အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ် (ADB) ၏ အစီအစဉ်ဖြင့် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံ၊ ဟိုချီမင်းမြို့တွင် ၂၂-၃-၂၀၁၆ နေ့မှ ၂၄-၃-၂၀၁၆ နေ့ထိကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့သည့် Regional Workshop on Enhancing the Roles of the Supreme Audit Institutions (SAIs) in Selected ASEAN Countries သို့ နိုင်ငံပေါင်း (၁၂) နိုင်ငံမှ ကိုယ်စားလှယ် (၂၇) ဦး တက်ရောက်ခဲ့ပြီး ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်၊ ပြည်ထောင်စုစာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးမှ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်နှင့် ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်အပါအဝင် ကိုယ်စားလှယ် (၃) ဦး တက်ရောက်ခဲ့ပါသည်။

ရည်ရွယ်ချက်

၂။ International Standards on Supreme Audit Institutions (ISSAIs) ကို ကျင့်သုံးရန်နှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရန် Supreme Audit Institutions (SAI) ၏ Roles ကို မြှင့်တင်ပေးရန် ပြုလုပ်သော workshop ဖြစ်ပါသည်။ ဤ Regional - Capacity Development Technical Assistance (R-CDTA) ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ရွေးချယ်ထားသော Supreme Audit Institutions (SAI) များ၏ Financial Audit Guideline များ၏ အရည်အသွေးကို ISSAIs အသုံးပြုနိုင်သည်အထိ မြှင့်တင်ပေးရန်နှင့် ၎င်း၏ရလဒ်မှာ ASEAN အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများမှ ဆောင်ရွက်သော Financial Audit များသည် ISSAIs နှင့်အညီဖြစ်စေရန် ဖြစ်ပါသည်။

တက်ရောက်ခဲ့သူများ

၃။ ပြည်ထောင်စုစာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၊ စစ်ဆေးရေးဦးစီးဌာနမှ အောက်ပါပုဂ္ဂိုလ်များ တက်ရောက်ခဲ့ကြပါသည် -

- (က) ဒေါ်နိုင်သက်ဦး
ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်
- (ခ) ဒေါ်ခိုင်ခိုင်အောင်
ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်
- (ဂ) ဒေါ်မြဇင်
လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူး

Workshop တွင် ဆွေးနွေးချက်များ

၄။ အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ် (ADB) အဖွဲ့မှ ကိုယ်စားလှယ်နှင့် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံစာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးမှ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်တို့မှ အဖွင့်အမှာစကားပြောကြားပြီး workshop ကို နံနက် ၈:၃၀ တွင်

စတင်ခဲ့ပါသည်။ ADB အဖွဲ့၏ ကိုယ်စားလှယ်မှ R-CDTA (Regional Capacity Development Technical Assistance) Project ၏ အခြေခံအကြောင်းများ၊ ရလဒ်နှင့်အကျိုးသက်ရောက်မှုများ - တိုးတက်မှုနှင့် နောက်ဆက်တွဲဆောင်ရွက်မှုများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရှင်းလင်းပြောကြားရာတွင် ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလတွင် ထပ်မံကျင်းပမည့် workshop တွင် ဆောင်ရွက်မည့်လုပ်ငန်းစဉ်များ၊ ဤ Project ကို ၂၀၁၇ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလတွင် ပြီးဆုံးရန်ရည်ရွယ်ထားသော်လည်း ပါဝင်သည့် နိုင်ငံများ၏အခြေအနေအရ လိုအပ်ပါက Project ကာလကို ထပ်မံတိုးပေးနိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ International Expert နှင့် National Expert တို့၏ အကူအညီလိုအပ်ကြောင်း ပြောကြားပါ သည်။ ထို့နောက် ADB Project fund အကူအညီရယူထားသည့် နိုင်ငံ (၄) ခုအနေဖြင့် ISSAI Compliance Assessment in Financial Audit နှင့် စပ်လျဉ်း၍ iCATs (ISSAIs Compliance Assessment Tools) ၁၂၅ ခု အပေါ် လိုက်နာဆောင်ရွက်မှုအခြေအနေကို သုံးသပ်ဆွေးနွေးခဲ့ပါ သည်။

၅။ Workshop သို့ တက်ရောက်လာကြသည့် SAI - ၈ ခုမှ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာစာရင်းစစ်ဆေးရာ တွင် ISSAIs ကို လိုက်နာကျင့်သုံးရာ၌ တွေ့ကြုံရသည့် Issue/ Challenge/ Question များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သက်ဆိုင်ရာစာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးမှ တက်ရောက်လာသည့် ကိုယ်စားလှယ်များမှ အောက်ပါ အဆင့်များအလိုက် တင်ပြဆွေးနွေးကြပါသည် -

- (က) Starting at pre-engagement & pre-engagement Stage မြန်မာနိုင်ငံ၊ ထိုင်းနိုင်ငံ
- (ခ) Starting at planning & planning Stage လာအိုနိုင်ငံ၊ ဘရူနိုင်းနိုင်ငံ၊ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ
- (ဂ) Starting at Field Work & Field Work Stage ဗီယက်နမ်နိုင်ငံ၊ မလေးရှားနိုင်ငံ
- (ဃ) Reporting Stage ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ၊ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ

၆။ OAI (Office of Anti-corruption & Integrity)၏ ကိုယ်စားလှယ်(၂)ဦးမှ Identify & Classify Integrity Violations နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ADB ၏ Anti-corruption Policy များ၊ OAI ၏ တာဝန်ဝတ္တရားများ၊ Common Objectives of SAI & OAI နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဆွေးနွေးပြောကြားပြီး ADB Funded Project များတွင် တွေ့ကြုံရသော Integrity ကို ချိုးဖောက်မှုဖြစ်စဉ်များ၊ Fraud & Corruption ဖြစ်ပေါ်သည့် ကိစ္စရပ်များ၏ ဥပမာများ၊ လက်တွေ့ဖြစ်စဉ်များနှင့် Team exercise များဖြင့် ဆွေးနွေးခဲ့ပါသည်။ ADB ၏ Anti-corruption Policy မှာ Highest Ethical Standards နှင့် Zero Tolerance ဖြစ်ပြီး Executing & Implementing agency များ၊ ကန်ထရိုက်များ၊ အကြံပေးများ၊ ADB ဝန်ထမ်းများနှင့် ADB မှ ပံ့ပိုးပေးသော ကဏ္ဍများတွင် စီမံခန့်ခွဲသူများ၊ ADB ၏ ဘဏ္ဍာရေးကိစ္စရပ်များနှင့် ဆက်စပ်လျက်ရှိသည့် မည်သူမဆို အဆိုပါ Policy ကို လိုက်နာရမည်

ဖြစ်ပါကြောင်း၊ ADB ၏ Anti-corruption Policy တွင် Procurement Guidelines၊ Guidelines on use of Consultants၊ Loan & Grant Agreements၊ Standard Bidding Documents၊ Contracts၊ Prequalification Documents နှင့် Project Administration Instruction များ ပါဝင်ကြောင်း ဆွေးနွေးပြောကြားပါသည်။ OAI ၏ တာဝန်ဝတ္တရားများမှာ Integrity ကို ချိုးဖောက်ကြောင်းစွပ်စွဲခြင်းအတွက် ကနဦးစတင်တွေ့ဆုံခြင်း၊ Project Procurement နှင့် သက်ဆိုင်သည့် သုံးသပ်မှုများကိုလုပ်ဆောင်ခြင်း၊ Fraud & Corruption များအားစုံစမ်းခြင်း၊ Anti-corruption Policy အတွက် အသိပညာပေးရေးလုပ်ငန်းများအား မြှင့်တင်ခြင်းတို့ဖြစ်ကြောင်း ဆွေးနွေးပါသည်။

၇။ ASEANSAI အတွင်း ISSAI ကို အကောင်အထည်ဖော်ရာ၌ တွေ့ကြုံရသည့် အတွေ့အကြုံများကို အင်ဒိုနီးရှားစာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၏ ကိုယ်စားလှယ်မှ အောက်ပါတို့ကို ဆွေးနွေးပါသည် -

(က) ISSAI နောက်ခံသမိုင်း - တောင်အာဖရိကရှိ INCOSAI တွင် ၂၀၁၀ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ၌ Public Sector ကို စာရင်းစစ်ဆေးရာတွင် Operational guidelines အဖြစ် အသုံးပြုရမည့် ISSAI ကို INTOSAI မှ အတည်ပြုခဲ့ခြင်း၊

- ၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၊ ဖနွမ်းပင်၌ ကျင်းပခဲ့သည့် ISSAI Implementation Initiative (3i) Management Workshop ၌ ASEANSAI အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများမှ ISSAI Implementation Program ကို ဆောင်ရွက်ရန် Statement of Commitment ကို လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ခြင်း၊

(ခ) အစီအစဉ်

- INTOSAI-HDI မှတစ်ဆင့် (3i) Programs - ၂၀၁၃-၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် Financial, Performance နှင့် Compliance Audit တို့ အတွက် ISSAI Certification Programme ကို စတင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်း၊

- Long- Term ASEANSAI Programme on ISSAI Implementation (LATPII)- ISSAI Facilitator အသစ်များ မွေးထုတ်ရန်နှင့် ISSAI ကို အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် တွေ့ကြုံရသော Issues များနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ဗဟုသုတများကို Share ပြုလုပ်ရန် GIZ ၏ အကူအညီဖြင့် ASEANSAI တွင် LATPII ကို ကျင်းပခဲ့ခြင်း၊

၈။ Workshop သို့ တက်ရောက်လာကြသည့် SAI အသီးသီးမှ ကိုယ်စားလှယ်များအား ၎င်းတို့၏ သက်ဆိုင်ရာ SAI အသီးသီးတွင် ISSAIကို အကောင်အထည်ဖော်ရာ၌ တွေ့ကြုံရသော Issues/ Challenges ကိုဖော်ထုတ်ပြီး ဖြေရှင်းနိုင်မည့် Proposed Actions/ Solution များကို အောက်ပါ အတိုင်း အုပ်စုများခွဲ၍ ဆွေးနွေးကြပါသည် -

- (က) Starting at pre-engagement & pre-engagement
- (ခ) Starting at Planning & Planning
- (ဂ) Starting at Field Work & Field Work
- (ဃ) Reporting

၉။ OAI (Office of Anti-corruption & Integrity)၏ ကိုယ်စားလှယ်(၂)ဦးမှ Fraud Concepts & Red Flags၊ Professional Skepticism၊ Financial Statement Fraud နှင့် Independent Due Diligence တို့ကို ဆွေးနွေးပါသည်။ Fraud concept နှင့်စပ်လျဉ်း၍ Fraud ဖြစ်ပေါ်သောအခါ Fraud ၏ သက်သေအထောက်အထားများ အစဉ်အမြဲရှိနေတတ်ကြောင်း၊ အမှန်ကိန်းဂဏန်းများလည်း အမြဲရှိနေတတ်ကြောင်း၊ Fraud ကို ရှာဖွေလိုပါက Fraud သည် ဘာလဲဆိုတာ သိရန်လိုအပ်ကြောင်းနှင့် Fraud ကို တားဆီးလိုပါက ဘာကြောင့်ဖြစ်ပေါ်သလဲဆိုတာ သိရန်လိုအပ်ကြောင်းဆွေးနွေးပါသည်။ Red Flags ဆိုသည်မှာ လိုအပ်သောပုံမှန်မဟုတ်သည့် ထူးခြားသောကိစ္စရပ်များ၊ ပုံမှန်လုပ်ငန်းများအဖြစ် ပေါ်နေစေရန် ဟန်ဆောင်ထားသော အားလုံးအလွယ်တကူ သိမြင်နိုင်သည့်လုပ်ငန်းများ၊ High Risk Areas များတွင် အများအားဖြင့် တွေ့မြင်ရကြောင်းနှင့် ပိုမိုရှင်းလင်းစေရန် Exercise များဖြင့် ဆွေးနွေးခဲ့ပါသည်။ Professional Skepticism ၏ ဆောင်ပုဒ်မှာ “ In God we trust, the rest we verify” ဖြစ်ပြီး Professional Skepticism မှာ Evidence များအား အဓိကထားအကဲဖြတ်ခြင်းနှင့် Questioning Mind ရှိနေခြင်းဖြစ်ပါသည်။ Error ဆိုသည်မှာ ဘဏ္ဍာရေးရှင်းတမ်းရှိ တမင်မရည်ရွယ်သော မှားယွင်းဖော်ပြချက်များ (သို့မဟုတ်) မေ့ကျန်ခြင်းများ (သို့မဟုတ်)တင်ပြမှုများဖြစ်ပြီး Fraud မှာ တမင်ရည်ရွယ်ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဘဏ္ဍာရေးရှင်းတမ်းများတွင် အမှားများနှင့် Manipulation များဖြစ်ပေါ်နိုင်သည့်နည်းလမ်းများမှာ ပေးရန်တာဝန်များနှင့် အသုံးစရိတ်များအား လျော့နည်းဖော်ပြခြင်း၊ ရရန်ပိုင်ခွင့်နှင့် ဝင်ငွေများအား ပိုမိုဖော်ပြခြင်း တို့ဖြစ်ကြောင်းသိရှိရပါသည်။ ဘဏ္ဍာရေးရှင်းတမ်းအမှား အမျိုးအစားများတွင် တလွဲအစီရင်ခံတင်ပြခြင်း(Misreporting)/ တလွဲကိုယ်စားပြုခြင်း၊ (Misrepresentation) တို့မှာ အချိန်ကာလကွာခြားချက်များ၊ စိတ်ကူးယဉ်ဖန်တီးဖော်ပြထားသော ဝင်ငွေများ၊ ဖုံးကွယ်ထားသော ပေးရန်တာဝန်နှင့် အသုံးစရိတ်များ၊ မမှန်ကန်သော(သို့မဟုတ်) တလွဲဖော်ပြထားသော ထုတ်ဖော်ပြသချက်များနှင့် ပိုင်ဆိုင်ပစ္စည်းများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မမှန်ကန်သော (သို့မဟုတ်) တလွဲဖော်ပြထားသော တန်ဖိုးသင့်တွက်ချက်မှုများဖြစ်ပြီး ပိုင်ဆိုင်ပစ္စည်းများအား တလွဲအသုံးပြုခြင်း (Misappropriation of assets) မှာ ကိုယ်ပိုင်ပစ္စည်းအဖြစ် ယူငင်သုံးစွဲခြင်း

(Embezzlement) နှင့် ခိုးယူခြင်း(Stealing) တို့ဖြစ်ကြောင်း သိရှိရပါသည်။ ၎င်းအချက်များအား ရှင်းလင်းစေရန် Team Exercise များဖြင့် ဆွေးနွေးပါသည်။

၁၀။ သီရိလင်္ကာ SAI ၏ ကိုယ်စားလှယ်မှ Collaboration SAs and Private Auditors နှင့် စပ်လျဉ်း၍ Outsourcing Financial Audit ကိုဆွေးနွေးရာတွင် SAI ၏ အခန်းကဏ္ဍမှာ Development Partners များမှ ထောက်ပံ့သော Grant Projects များနှင့် Loan များအပါအဝင် Public Funds များအား ပြဋ္ဌာန်းထားသော စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းနှင့်အညီ ချိုးခြံချွေတာစွာ (economically)၊ စွမ်းဆောင်ရည်ပြည့်ဝစွာ (efficiently) နှင့် ထိရောက်စွာ (effectively) သုံးစွဲခြင်းရှိမရှိစစ်ဆေးရန်ဖြစ်ကြောင်း၊ သီရိလင်္ကာ SAI သည် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ၊ အရည်အသွေးနှင့် တိကျမှန်ကန်စွာ အသေးစိတ် စာရင်းစစ်ဆေးနိုင်စွမ်းရှိသည့် Resources များနည်းပါးကြောင်း၊ Reporting အပိုင်းတွင် Results ကို လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ပြန်နိုင်ရန် ကြောက်ရွံ့ရကြောင်း၊ DMCs (Developing Members Countries) Audit Report များ၏ ၈၅ % သည် မကောင်းကြောင်း၊ စာရင်းစစ်ဆေးပြီးသော စီမံကိန်းနှစ်ချုပ်စာရင်းများ၏ ၇၉ % သည် ADB ၏ စာရင်းစစ်ဆေးမှု လိုအပ်ချက်နှင့်မကိုက်ညီကြောင်း၊ စာရင်းစစ်ဆေးပြီးသော စီမံကိန်းနှစ်ချုပ်စာရင်းများ၏ ၄၃%သည် အချိန်မီတင်ပြနိုင်ခြင်းမရှိကြောင်း၊ စီမံခန့်ခွဲမှုနည်းလမ်းအရ အရေးယူရမည့်စာ (Management Letter-ML) များ၏ ၆၈ % သည် issue အားလုံးကို မဖြေရှင်းနိုင်ကြောင်း၊ စာရင်းစစ်အစီရင်ခံစာ အများစုသည် ISSAI ကို အပြည့်အဝ မလိုက်နာနိုင်ကြောင်း၊ အဆိုပါအခက်အခဲများကို ကျော်လွှားနိုင်ရန် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ Auditor General Department ကို State Audit Commission အဖြစ် တိုးချဲ့ဖွဲ့စည်းခဲ့ကြောင်း ဆွေးနွေးပါသည်။ ASEANSAI ၏အဓိကရည်မှန်းချက်ကို ရရှိရန်နှင့် ADB ၏ နှစ်စဉ် စာရင်းစစ်အစီရင်ခံစာများတွင် ဖော်ပြထားသော issues များကို ဖြေရှင်းနိုင်ရန် Capacity Building Project ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် DMCs (Developing Members Countries) ၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတို့မှ SAI သည် လိုအပ်သော Authority၊ Autonomy အဖြစ် ရောက်ရှိပြီး ပြည်ပအကူအညီ စီမံကိန်းများအပါအဝင် Public Sector Auditing တို့ကို စာရင်းစစ်ဆေးနိုင်ရန် မရှိမဖြစ်လိုအပ်ကြောင်း၊ သီရိလင်္ကာ SAI အနေဖြင့် Outsourcing ဆောင်ရွက်ရန် Guidelines မရှိကြောင်း၊ Outsourcing ကို သီးသန့်အပိုင်းတစ်ခုချင်းအတွက် ငှားရမ်းခြင်းဖြစ်ပြီး ငှားရမ်းထားသည့်အပိုင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ Outsource Auditor ကတာဝန်ခံရ၍ စာရင်းစစ်အစီရင်ခံစာတစ်ခုလုံးကိုမူ စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးက တာဝန်ခံရကြောင်း ဆွေးနွေးပါသည်။

၁၁။ မွန်ဂိုလီးယားနိုင်ငံမှ ကိုယ်စားလှယ်များက Auditor Contracting for International Financial Institution (IFI) Funded projects in Mongolia ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ဆွေးနွေးရာတွင် စာရင်းစစ်စာချုပ်ချုပ်ဆိုခြင်း၊ စာရင်းစစ်ဆေးရန်အတွက် စီမံချက်ချမှတ်ခြင်းနှင့်ပြင်ဆင်ခြင်း၊ တာဝန်ဝတ္တရားများ(TOR)နှင့် စပ်လျဉ်း၍ WB- ADB Joint harmonized ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ Challenges and Suggestions စသည်ဖြင့် အပိုင်းအလိုက် ဆွေးနွေးခဲ့ပါသည်။ ပြင်ပစာရင်းစစ်ဖြင့် စာရင်းစစ်

ဆေးရန် စာချုပ်ချုပ်ဆိုခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်တွင် စာရင်းစစ်ရွေးချယ်သည့်နည်းလမ်းမှာ Consultants Qualification Selection (CQS) ဖြစ်ပြီး Qualified Audit Firm များ၏ စိတ်ဝင်စားမှုကို ရရှိရန်လိုကြောင်း၊ စာရင်းစစ်အဖြစ် ခန့်အပ်ရန် အရည်အသွေးအပြည့်အဆုံးဖြစ်သည့် Firm ကိုရွေးချယ်ကြောင်း၊ Audit Firm ရွေးချယ်မှု တွင် စရိတ်သည် အဓိကမဟုတ်ကြောင်း၊ Audit firm သည် Technical နှင့် Financial Proposal ကို ပြင်ဆင်တင်ပြရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ Technical နှင့် Financial Proposal ကိုအကဲဖြတ်ကြောင်း၊ Proposal ကို သဘောတူလက်ခံပါက စာချုပ်ချုပ်ဆိုရန် ညှိနှိုင်းကြောင်းစသည်ဖြင့် အဆင့်ဆင့်ဆောင်ရွက်မှုများအားဆွေးနွေးပါသည်။ စာရင်းစစ်ဆေးရန် စီမံချက်ချမှတ်ခြင်းနှင့် ပြင်ဆင်ခြင်းတွင် စီမံကိန်းနှင့် Lot Assignment စာရင်းကိုရေးဆွဲရန်နှင့် နှစ်စဉ်ပြန်လည်မွမ်းမံရန်၊ စာရင်းစစ်ကြေးကို စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရန်နှင့် ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးရန်တို့ ဖြစ်ကြောင်းသိရှိရပါသည်။ တာဝန်ဝတ္တရားများ(TOR) နှင့် စပ်လျဉ်း၍ WB- ADB Joint harmonized ဆောင်ရွက်ခြင်းအပိုင်းတွင် စီမံကိန်းဘဏ္ဍာရေးရှင်းတမ်း၊ အသုံးစရိတ်ရှင်းတမ်းနှင့် စာရင်းမစစ်ဆေးရသည့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ကြားဖြတ်အစီရင်ခံစာ၊ သီးသန့်သတ်မှတ်ထားသည့်စာရင်း/ အမှတ်အသားပြုထားသည့်စာရင်း၊ စာရင်းစစ်အစီရင်ခံစာ၊ စီမံခန့်ခွဲမှုနည်းလမ်းအရ အရေးယူဆောင်ရွက်ရမည့်စာ(Management Letter)၊ အထွေထွေ၊ အချိန်ကာလတို့ပါဝင်ကြောင်း သိရှိရပါသည်။ ပြင်ပစာရင်းစစ်များအား Outsourcing ပြုလုပ်၍ ADB Project များကို စစ်ဆေးစေသော်လည်း စစ်ဆေးမှုနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် Quality Control အား မွန်ဂိုလီးယားစာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးက ဆောင်ရွက်ရပြီး ပြင်ပစာရင်းစစ်များ၏ စာရင်းစစ်ဆေးမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မွန်ဂိုလီးယားစာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးက တာဝန်ခံရကြောင်း၊ စာရင်းစစ် အစီရင်ခံစာ Forwarding Letter တွင် မွန်ဂိုလီးယားစာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၏ တာဝန်ရှိသူမှ လက်မှတ်ရေးထိုးထုတ်ပြန်ရကြောင်း သိရှိရပါသည်။ Challenges and Suggestions အပိုင်းတွင် Issues များမှာ စာရင်းစစ်ကြေးနည်းပါးခြင်း၊ Timing နှင့် စာရင်းစစ်ဆေးခြင်းအရည် အသွေး တို့ဖြစ်သဖြင့် ADB အနေဖြင့် ဖြစ်နိုင်ပါက Loan/ Grants ရှိ စာရင်းစစ်ကြေး Budget ကို တိုးပေးရန်၊ Top Audit Firm များနှင့် ဆွေးနွေးဆောင်ရွက်ရန်၊ အထူးစီမံကိန်းများအတွက် Audit Firm များနှင့် Multi-year Engagement ကို ရှာဖွေဆောင်ရွက်ရန်၊ မွန်ဂိုလီးယားစာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးနှင့် Audit Firm တို့အား Capacity Building အထောက်အပံ့ပေးမှုကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ပေးပါရန် ADB သို့ အကြံပြုလိုကြောင်း ပြောကြားပါသည်။

၁၂။ ဘူတန် SAI ၏ ကိုယ်စားလှယ်မှ Strategic and Initiatives ISSAI Implementation ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ဆွေးနွေးရာတွင် မိမိတို့တွင် Procurement Audit, Manual, School Audit Manual, Health Audit Manual စသည်ဖြင့် Specific Audit Manual (၂၄)ခုရှိပြီး အကြောင်းအရာတစ်ခုချင်းအလိုက် Manual နှင့် Guideline များကို ရေးဆွဲထားကြောင်း၊ Audit Act ကို လွှတ်တော်က အတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းပေးပြီး Legal Expert Group၊ Design Group စသည်ဖြင့် Group များခွဲခြားလုပ်ကိုင်ကြကြောင်း၊ မိမိတို့နိုင်ငံ၏ Capacity Building အတွက် World Bank က Support ပေးပြီး IDI မှ Training ပေးကြောင်း၊ မိမိတို့တွင် ADB နှင့် World Bank အကူအညီ

များရှိပြီး World Bank စီမံကိန်းများအတွက် စာရင်းစစ်ဆေးခြင်း အတွဲအကြံပြုသော်လည်း ADB စီမံကိန်းများကိုမူ မစစ်ရသေးကြောင်း၊ မိမိတို့အနေဖြင့် Standard များကို ကိုယ်တိုင်သာရေးဆွဲကြောင်း၊ အကယ်၍ Standard များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အကူအညီလိုအပ်ပါက IDI Website ရှိ Global Call for Proposal Activity တွင် IDI Donor Secretariat ထံအကူအညီတောင်းခံ၍ ရနိုင်ကြောင်း ပြောကြားပါသည်။

၁၃။ မလေးရှား SAI ၏ ကိုယ်စားလှယ်မှ ဆွေးနွေးရာတွင် မလေးရှားနိုင်ငံအနေဖြင့် ISSAI ကို စတင်အသုံးမပြုမီအထိ ISO ကို အသုံးပြုခဲ့ပြီး ၂၀၁၃ ခုနှစ်မှ(လွန်ခဲ့သည့် ၃ နှစ်ခန့်)စ၍ ISSAI ကို လိုက်နာကျင့်သုံးခဲ့ရာ ယခုချိန်အထိရာခိုင်နှုန်းပြည့် လိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်းမပြုနိုင်ဘဲ ၈၀ % ခန့်သာ လိုက်နာဆောင်ရွက်နိုင်ကြောင်း၊ ISSAI သည် ကမ္ဘာပေါ်ရှိ နိုင်ငံအားလုံး၏ စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးများ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရန် ပြဌာန်းထားခြင်းဖြစ်သော်လည်း နိုင်ငံအားလုံး၏ စာရင်းစစ်ချုပ်ဥပဒေ၊ Audit Mandate နှင့် လိုက်နာကျင့်သုံးလျက်ရှိသည့် စာရင်းစစ်စံများလည်း မတူညီနိုင်ကြသည့် အတွက် နိုင်ငံအသီးသီးသည် ISSAI ကို ရာခိုင်နှုန်းပြည့် လိုက်နာဆောင်ရွက်နိုင်မည်မဟုတ်ပါကြောင်း၊ မလေးရှားနိုင်ငံတွင် Outsourcing Auditor ကို အသုံးပြုပြီး Outsourcing Auditor ခန့်အပ်ရန် တင်ဒါခေါ်ယူဆောင်ရွက်ကြောင်း၊ Outsourcing Auditor များသည် ISSAI ကို လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ Outsourcing Auditor အတွက်စာရင်းစစ်ကြေးကို Implementing Agency မှ ကျခံရကြောင်း၊ မလေးရှားနိုင်ငံ၏ စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးသည် Anti- Corruption Agency နှင့် MoU ရေးထိုးထားပြီး Audit Exit Conference များသို့ Anti- Corruption Agency ကိုပါဖိတ်ကြားလေ့ရှိကြောင်း၊ Fraud/ Corruption အဖြစ် သံသယရှိပြီး ဆက်လက်စစ်ဆေးရန်လိုအပ်သည့် ကိစ္စရပ်များအတွက် Anti - Corruption Agency က ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ကြောင်း၊ စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးများအနေဖြင့် ISSAI ကို လိုက်နာဆောင်ရွက်လိုပါက မိမိတို့ SAI ရှိ စီမံခန့်ခွဲပိုင်ခွင့်ရှိသူ အမြင့်ဆုံးအာဏာပိုင်၏ ISSAI ကိုလိုက်နာဆောင်ရွက်လိုသည့် ကတိကဝတ် လိုအပ်ကြောင်း၊ ပထမဦးဆုံးအနေဖြင့် မူလအသုံးပြုလျက်ရှိသည့် စံနှင့် ISSAI ၏ Gap ကို Analysis လုပ်ရန်လိုအပ်ပြီး ထိုလေ့လာမှုမှတစ်ဆင့် လိုအပ်ချက်များအား တစ်ခုချင်းပြုပြင်သွားရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ISSAI ကို ကျင့်သုံးရန် ဘာသာစကားအရအခက်အခဲရှိပါက အားလုံးကို ဘာသာပြန်ဆိုခြင်းမပြုဘဲ အရေးပါ/ လိုအပ်သည့် အချက်များကိုသာ Unofficial အဖြစ် ဘာသာပြန်ဆိုပါက ပို၍ အဆင်ပြေနိုင်ကြောင်း၊ စာရင်းစစ်တစ်ခုလုံးကို ဘာသာပြန်ဆိုခြင်းအားဖြင့် မူလဆိုလိုရင်းကို လွဲသွားစေနိုင်ကြောင်း၊ အဓိကအားဖြင့် ဝန်ထမ်းများအား ISSAI နှင့်စပ်လျဉ်း၍ သင်တန်းပေးရန် လိုအပ်ကြောင်း၊ မိမိတို့တွင် ဝန်ထမ်း ၁,၀၀၀ ခန့်ရှိသော်လည်း ၂၀၀ ခန့်ကိုသာ သင်တန်းပေးနိုင်သေးကြောင်း၊ ဝန်ထမ်းအားလုံးကို တစ်နေရာတည်းတွင် သင်တန်းပေးရန်ခက်ခဲပါက ဒေသအလိုက် လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးသင့်ကြောင်း၊ မိမိတို့၏ သက်ဆိုင်ရာစာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးများတွင် ISSAI ကို အကောင်အထည်ဖော်လိုက်နာ ဆောင်ရွက်လိုပါက အောက်ပါတို့ကို ဆောင်ရွက်သင့်ကြောင်း ဆွေးနွေးပြောကြားပါသည် -

- (က) အဓိကဆောင်ရွက်မည့် အဖွဲ့များဖွဲ့စည်းခြင်း၊
- (ခ) Working Group များဖွဲ့စည်းခြင်း - Financial Compliance နှင့် Performance Audit တို့အတွက် Working Group များခွဲခြားဖွဲ့စည်းခြင်း၊
- (ဂ) Financial Audit တွင် Planning၊ Fieldwork နှင့် Reporting စသည်ဖြင့် အပိုင်းအလိုက် (၃)ဖွဲ့ ခွဲခြားဖွဲ့စည်းခြင်း၊
- (ဃ) Standards များကို လေ့လာ၍ လိုအပ်ချက်က ဘာလဲကြည့်ရန်၊ Gap Analysis ပြုလုပ်ရန်နှင့် အချိန်ဘယ်လောက်ယူရမလဲ၊ ဘယ်အချိန်လောက်ပြီးသင့်သလဲ ဆုံးဖြတ်ရန်နှင့် အောက်ပါတို့ကိုဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ခြင်း -
 - (၁) Standards ဘယ်လောက်ရှိလဲ - Standards ကိုကြည့်ပြီး အဖွဲ့ဘယ်နှစ်ဖွဲ့ ဖွဲ့သင့်လဲ ဆုံးဖြတ်ရန်၊ အဖွဲ့အလိုက် Leader များထားရှိရန်၊
 - (၂) ဆောင်ရွက်မည့်လုပ်ငန်းများအတွက် Plan ဆွဲရန်၊ မည်သည့် Standards များကို Adopt လုပ်နိုင်သလဲလေ့လာရန် နှင့် Adopt လုပ်ပါက ကုန်ကျမည့် Cost ကိုပါ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်၊
 - (၃) တာဝန်ရှိသူမှ Plan အပေါ် လိုက်နာဆောင်ရွက်ပြီးစီးမှု အခြေအနေကို တစ်ပတ် တစ်ကြိမ်(သို့မဟုတ်) တစ်လတစ်ကြိမ် မေးမြန်းကြီးကြပ်ရန်၊
- (င) iCAT ကို ကျွမ်းကျင်သူများဖြင့် လေ့လာရန်နှင့် Standards ကို သက်ဆိုင်ရာ ဘာသာစကားအလိုက် ဘာသာပြန်ဆိုရန်၊

၁၄။ ADB Project များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်မည့် Proposed Action Plan ကို တက်ရောက်လာသည့် နိုင်ငံအသီးသီးမှ ကိုယ်စားလှယ်များမှ ပြင်ဆင်ရေးဆွဲပြီး ရှေ့ဆက်ဆောင်ရွက် မည့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို ဆွေးနွေးတင်ပြကြပါသည်။ ADB Funded Project နှင့်စပ်လျဉ်း၍ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်မည့် Proposed Action Plan (မူကြမ်း)အား ရေးဆွဲတင်ပြ ဆွေးနွေးခဲ့ပြီး အဆိုပါ Action Plan နှင့် စပ်လျဉ်း၍ မိမိတို့ SAI ၏ စီမံခန့်ခွဲမှုအပိုင်းသို့ တင်ပြ ခွင့်ပြုချက်ရယူမည်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် အတည်ပြုချက်ရရှိပါက ထပ်မံပေးပို့မည်ဖြစ်ကြောင်း ဆွေးနွေးခဲ့ ပါသည်။

နိဂုံး

၁၅။ ပြည်ထောင်စုစာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးမှ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ဦးဆောင်သော ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ အနေဖြင့် Regional Workshop on Enhancing the Roles of the Supreme Audit Institutions (SAIs) in Selected ASEAN Countries သို့ တက်ရောက်ခွင့်ရရှိခဲ့သည့်အတွက်

နိုင်ငံအသီးသီးတွင် ISSAI ကို လိုက်နာဆောင်ရွက်နိုင်မှုအခြေအနေ၊ ISSAI ကိုလိုက်နာဆောင်ရွက်ရာ တွင် တွေ့ကြုံရသောအခက်အခဲများ၊ ADB Project များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ Outsourcing Auditor ငှားရမ်းလုပ်ကိုင်မှုအခြေအနေများနှင့် ADB Project များတွင် တွေ့ရှိရသည့် လိမ်လည်မှုနှင့် အဂတိလိုက်စားမှုများ၊ ဘူတန်နိုင်ငံတွင် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် ဆောင်ရွက်ချက်များနှင့် မလေးရှား နိုင်ငံတွင် ISSAI ကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခဲ့သော လုပ်ငန်းစဉ်များကို သိရှိရခြင်း၊ ISSAI ကို အကောင်အထည်ဖော်လိုပါက ဆောင်ရွက်သင့်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို သိရှိရခြင်း စသည့် အတွေ့အကြုံဗဟုသုတများ ရရှိခဲ့ပါကြောင်း တင်ပြအပ်ပါသည်။

မြဇင်

လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူး

ခိုင်ခိုင်အောင်

ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်

နိုင်သက်ဦး

ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်